

Prohlášení nevládních organizací proti rušení a oslabování Sekce pro lidská práva na Úřadu vlády¹

Žádáme premiéra, ministry a ministryně této vlády, aby nerušili Sekci pro lidská práva na Úřadu vlády, ani nepřesouvali její jednotlivé útvary na různé resorty.

Tato sekce sdružuje poradní orgány vlády, které se věnují lidským právům, postavení romské menšiny, národnostním menšinám a neziskovým organizacím. Když před čtrnácti lety vláda ustavila Radu pro lidská práva a jmenovala zmocněnce vlády pro lidská práva jejím předsedou, jednoznačně uznala svůj závazek důsledně dbát na ochranu lidských práv. Tito zmocněnci, ve spolupráci se sekci, která představuje odborný a výkonný aparát poradních orgánů, koordinovali v uplynulých letech veškerou jejich činnost. Významnou částí sekce je dnes též Agentura pro sociální začleňování, která podporuje obce v oblasti sociální integrace.

Je nepochybné, že zmocněnec jako vládou jmenovaný činitel se může kvalifikovaně vyjadřovat k lidskoprávním tématům pouze tehdy, pokud má k dispozici potřebné odborné zázemí. V tomto se fungování sekce nikterak neliší od práce jakéhokoliv ministerstva, byť se tak děje v mnohem menším měřítku. Koncentrace lidskoprávních poradních orgánů v rámci Úřadu vlády má své opodstatnění. Agendy jednotlivých poradních orgánů jsou vzájemně provázané a často spolu souvisejí. Jedině jejich soustředění na jedno místo může zajistit dostatečnou kvalitu a ochranu lidských práv v České republice. Pokud i tato vláda přikládá ochraně lidských práv důležitost, nemůže dopustit, aby došlo k rozmělnění mechanismu, který dlouhá léta na Úřadu vlády fungoval.

Úkolem zmocněnce a poradních orgánů vlády je sledovat plnění mezinárodních závazků, které Česká republika přijala v oblasti lidských práv. Zmocněnec a jeho odborný aparát doporučují ministerstvům, jaké aktivity mají v této oblasti provádět a monitorují jejich činnost. Zmocněnec má pravomoc vyjadřovat se ke všem legislativním i nelegislativním návrhům, které projednává vláda. Sekce tedy často činnost ministerstev kritizuje a doplňuje pohled na zákony a nelegislativní akty o lidskoprávní perspektivu. Z podstaty věci musí tedy tyto poradní orgány zůstat nezávislé na ministerstvech. Pokud budou odborné útvary Sekce přesunuty na dílčí ministerstva, ztratí se přesah a meziresortnost, kterou v současnosti disponují. Poradní orgány vlády se stanou závislými na politice toho kterého ministerstva a budou si muset svůj názor prosadit nejprve ve spleti úřednické mašinerie, zatímco dnes mají přímý přístup k členům vlády prostřednictvím zmocněnkyně pro lidská práva.

Desítky členů poradních orgánů vlády jsou v naprosté většině neplacení dobrovolníci, kteří se činností v radách a výborech věnují ve svém volném čase. Argument, že se přesunem na ministerstva ušetří finanční prostředky ze státního rozpočtu, je tedy naprosto absurdní.

Se znepokojením sledujeme postupné omezování činnosti Sekce, ke kterému dochází v posledních letech od nástupu Nečasovy vlády. Počty zaměstnanců a zaměstnankyň byly oproti minulým letům sníženy a jsou minimální. Část agendy, která souvisí s Evropskou unií, byla přesunuta pod jiný útvar Úřadu vlády, aniž by bylo přihlédnuto k provázanosti a byla sledována jednotná linie ochrany lidských práv. Další úspory je již nutné odmítnout.

I když současné fungování Sekce i zmocněnkyně není optimální, další rozmělnění považujeme za nešťastné a odmítáme jej. Je zásadní, aby jednotný útvar hájící lidská práva na

¹ Tímto prohlášením se též připojujeme k předchozím kritikám tohoto kroku, jmenovitě k otevřenému dopisu nevládních organizací předsedovi vlády ze dne 10. prosince 2012.

vládní úrovni existoval i nadále. Ochrana lidských práv a základních svobod v demokratické společnosti představuje kontinuální práci, která navíc v dnešním světě nabývá stále nových podob.

Žádná demokratická vláda by neměla dopustit, aby se pro ni stala ochrana lidských práv pouhou formalitou.

V Praze dne 18. prosince 2012

Konsorcium nevládních organizací pracujících s migranty v ČR sdružující Organizaci pro pomoc uprchlíkům, Sdružení pro integraci a migraci, Poradnu pro integraci, Inbázi Berkat, Multikulturní centrum Praha, Člověka v tísní, o.p.s., Sdružení občanů zabývajících se emigranty, META o.s. – Sdružení pro příležitosti mladých migrantů, Centrum pro integraci cizinců, o.s., Evropskou kontaktní skupinu, o.s., Most pro lidská práva, o.s., Charitu Česká republika

Amnesty International Česká republika

Český západ, o.s.

Český helsinský výbor

INEX - Sdružení dobrovolných aktivit

La Strada Česká republika

Nadace Open Society Fund Praha

NaZemi

Poradna pro občanství, občanská a lidská práva

Zšvůle práva, o.s.